

Protestantse gemeente
Zandvoort

Geloof·Hoop·Liefde

Kerkblad

85e jaargang nr. 5

mei 2018

bruna

ERKENDE BOEKHANDEL

Bruna Balkenende

Grote Krocht 18 - 2042 LW Zandvoort

Tel. 023-5716033 - Fax 023-5716540

DE TROMP WINKEL

De smaakmakers bij u thuis

Grote Krocht 3-5
2042 CT Zandvoort

tel/fax 023 5719058

KUNSTGEBIT STUK?

U kunt bij ons terecht voor:

Partiële en frameprotheses | Volledige protheses

Gespecialiseerd in kunstgebitten op implantaten

Reparaties en rebasing | Vergoeding door zorgverzekeringen

Behandeling volgens afspraak

Tand Prothese Zandvoort

Bakkerstraat 2c

Tel. 023-5766589 of 06-3105 3931

Openingstijden: ma, wo, do, vr 10.00 -14.00 uur

di, za, zo gesloten (voor noodgevallen bel 06-31053931)

BLOEMSIERKUNST

J. Bluijs

*De specialist
in al uw
bloemwerken*

Haltestraat 65 - 2042 LL Zandvoort - Tel.: 023 - 571 20 60

Kerkblad

Protestantse gemeente Zandvoort en Bentveld

85-ste jaargang nr. 5

mei 2018

Vacature
Marijke van Wonderen
Hanneke Reitsma

Van de redactie

De voorkant van het blad laat mooi de “vlammen” zien van Pinksteren. Aan het begin van het blad is terecht aandacht voor het Pinksterfeest.

Verderop komt u “*Tegen de berustende machteloosheid*”, tekst via ds. Hop tegen. Daarin kwam ik mezelf tegen, die maar doorgaat tegen beter weten in.

De wet Algemene Verordening Gegevensbescherming vraagt zeer veel tijd en energie van me, vervolgens om het zo goed mogelijk te vertalen naar een werkbare situatie. Nu nog een Privacy Verklaring opstellen aan de hand van het model, aangereikt door de landelijke kerk. Heb eerder een oproep gedaan en aan meerdere mensen persoonlijk hulp gevraagd, maar niemand voelde zich aangesproken.

Nu de gevolgen voor het kerkblad in het april nummer vermeld zijn, wordt een enkeling wakker.

Hanneke

Verderop in het blad aandacht voor het opheffen van de Classis Haarlem. Een poging van ds. René de Reuver, scriba PKN om de kerk “vlot te trekken”. Religieuze stromingen in het Jodendom in de tijd van het Nieuwe Testament.

Veel leesplezier!

Hanneke en Marijke

Meditatie van onze Consulent

Pinksteren (Handelingen 2)

De Eeuwige maakt zich ons tot zijn woning -
“Zij worden allen vervuld van heilige geestesadem,”

De geest die Christus gaf op Goede Vrijdag
is nu voor ons – wij, mensen, lichaam van Christus.

Hij ademt die geest ons in.

In jou, u, ik...de mens,
de rare vogel en de gewone man,
de vrijdenker en de brave kerkganger,
de dominee en de atheïst,
de burgers, boeren en buitenlui,
in Paus en bedelaar,
in boef en fatsoensrakker,
Hij ademt ons in – in wie wij zijn, in onze
eigenheid.

Om de Eeuwige te ontvangen, hoef je niet anders te zijn of te worden dan je bent –

je hoeft niet aan voorwaarden te voldoen of heel goed te bidden,
je hoeft geen deur te openen of een andere deur dicht te doen,
de Eeuwige komt toch wel binnen,
denk aan het verhaal waarin Jezus na de opstanding door de gesloten deur binnenkomt, en de discipelen de Geest aanblaast.

De Eeuwige maakt zich ons tot zijn woning,
er gaat iets in ons stromen,
en als God spreekt, is het verstaanbaar voor ieder mensenkind.

Dat is misschien wel het mooiste aan dit verhaal:
iedereen hoort de Eeuwige in zijn eigen taal.
De Eeuwige – alles van eeuwigheidswaarde -,
het is bereikbaar, aanraakbaar, waarneembaar, beleefbaar, communiceerbaar:
iedereen hoort de Eeuwige in zijn eigen taal.
In de taal die bij hem of haar past.
Er staat: *ieder van ons hoort over de grote daden Gods
in de eigen landstaal waarin wij zijn geboren*

De Eeuwige spreekt dus geen kerklating.
Hij spreekt jouw taal – de taal die jij verstaat,
de taal van je geboorte, wil je het nog dichterbij hebben?
En ook die ander, die verstaat het ook, in zijn taal, of haar taal,
de ENE spreekt veelstemmig en meertalig.

Zo is Pinksteren het meest intense feest dat er is:
Er is een diep besef van verbondenheid – want het is de ENE die spreekt,
tot jou, tot mij, en tot wie mij voorheen een vreemde was ook –
de ENE spreekt tot al die verschillende mensen en ze verstaan het!

Maar het is geen koekoekseenzang, geen versmelting, wat altijd een beetje eng
is.

Want tegelijkertijd is er in dit verhaal ook een diep besef van eigenheid en
anders-zijn

– want de ENE spreekt de taal die bij *jouw eigenheid* past
en die is anders dan die van de ander.

Het is een prachtig verhaal!

Ds. Wessel Westerveld (consulent)

Vacature tijd

In dringende gevallen (overlijden, ziekten, crisispastoraat) kunt u contact
opnemen met: Pastorale ouderling Ankie Joustra of Scriba Hanneke Reitsma.

Telefoonnummers en e-mailadressen staan achterin het kerkblad.

Wanneer bij uitvaartdienst een predikant gewenst is dan graag, voordat datum
en tijd vastgesteld worden, contact met ons opnemen, zodat wij met de
consulent ds. Westerveld kunnen afstemmen wanneer hij beschikbaar is.

Voor contact, buiten de kerkenraad om met de consulent, zie achterin.

De Kerkenraad

Gebed op Pinksteren

O, God, op deze dag
hebt Gij in het hart van mensen
het licht van uw Geest ontstoken,
zodat zij vrijmoedig en vurig
uw grote daden verkondigen;
vervul ook ons hart,
met de warmte van die Geest,
zodat wij voortdurend gericht zijn
op wat heilzaam is en heel maakt
en in alle omstandigheden
vertrouwen op uw geestkracht
die bezielt en bemoedigt.

Gij, Schepper van alle leven
En Bron van licht en kracht,
waait met uw adem door heel ons bestaan,
Kom met uw vurigheid hier in ons midden,
bezaai met uw woorden de grond van ons hart,
opdat ook in ons leven uw schepping geschiedt.

Wim van der Zee
Uit: Opengaan, PKN

Lied van de maand: 691, 1-3, De Geest van God waait als een wind

De Geest van God waait als een wind
op vleugels van de vre-de,
als adem die ons leven doet,
deelt ons een onrust mede
die soms als storm durft o pte staan,
geweld e nkwaad durft tegen gaan,
een koele bries die zuivert.

In stilte werkt de Geest van God,
stuwt voort met zachte krachten,
een wijze moeder die ons hoedt,
een bron van goede machten.
Zij geeft ons moed om door te gaan,
doet mensen weer elkaar verstaan,
omgeeft ons als een mantel.

De Geest van God is als een vuur,
als vlammen felbewogen,
verterend wat aan onrecht leeft,
een gloed vol mededogen.
Een vonk van hoop in onze nacht,
een wenkend licht dat op ons wacht,
een warmte in hart en ogen.

tekst: Marijke de Bruijne
melodie: Gon Voorhoeve

Iedere dag een nieuw begin van Nienke van Andel

In dit boek staat over het lied:

Ik val een gemeente in een ochtenddienst niet graag lastig met een “hoge E”, zeker niet als er nog geen noot is gezongen. Daar komt oorlog van. Nu ben ik de kwaadste niet, dus toen ik eens Lied 691 moest oefenen voorafgaand aan de dienst, zette ik het een toontje lager. Maar dan nog: die derde regel is en blijft een hele reis! Opeens voer de Geest in me- dat ik dat niet eerder zag!. Het beeld dat in de eerste twee regels wordt opgeroepen, helpt je verder. “De Geest van God waait als een wind op vleugels van de vrede”. Met die vleugels vlieg je bijna moeiteloos naar die “hoge E” op “ons”. Ik schets de gemeente het beeld, klapwiek wat met m’n armen en voila: ze zingen het zonder moeite.

Later, in de dienst, wanneer er inmiddels en intochtspalm en glorialied zijn gezongen, zingen we het lied in zijn oorspronkelijk toonsoort: D-majeur, ook wel bekend om zijn ietwat brutale karakter. Geinspireerd vliegen we op “vleugels van de vrede” door het lied: de Geest “stuwt voort met zachte krachten”.

Ik hoop dat we eind van de maand dit mooie lied onder de knie hebben.

Hanneke Reitsma

Afgelopen diensten

Zondag 8 april ging ds. a. Molendijk uit Heemstede voor.

Zondag 15 april ging onze oud plaatsgenoot ds. N. Paap uit Vlaardingen voor.

Zondag 22 april ging ds. Th. B. Hop uit Hillegom voor. Hij had zelf een liturgieboekje verzorgd, waaruit een tekst, die op de achterkant stond, hierna.

Zondag 29 april ging ds. W.T. Knoef uit Hoofddorp voor m.m.v. Andries Martens op de bugel en Arjan Woudenberg op het orgel.

Wat klonk de begeleiding van orgel en blaasinstrument mooi als één geheel.

Tegen de berustende machteloosheid

Nu we leven in een tijd

waarin je je als mens zo machteloos kunt voelen,

wordt het steeds belangrijker

om jezelf niet te zien als een mens alleen,

los van anderen, maar om te zien

hoe overal mensen getuigen van hun hoop,

van hun verlangen naar een nieuwe wereld

en zich daarvoor inzetten.

Als je dat meer gaat zien,

ben je minder alleen, minder machteloos.

Het is zelf-overschatting als je denkt onmisbaar te zijn,

maar het is zelf-onderwaardering

als je denkt dat je niet nodig bent,

dat je niet een eigen bijdrage kunt leveren

aan de toekomstige wereld.

Je stem is belangrijk.

Je wijze van leven.

Je geloofwaardige inzet voor anderen.

Je bent belangrijk volgens het gezegde:

“een druppel kan het begin zijn van een regenbui,

waarop we al zo lang wachten”.

Wees dan ook die druppel, die je kunt zijn in deze tijd.

Help me God, mijn roeping te zien en te horen.

Uit “Open uw hart” 36
aangeleverd door ds. Th.B. Hop

Van de Diaconie

Weet u nog dat we op Palmzondag gecollecteerd hebben voor Jheylanio, die naar Amerika moest voor een speciale hersenoperatie. Door de kracht van Facebook was er een arts in Nederland die zei: hé maar die operatie kan in Nederland ook! De professor is een aantal jaar geleden in Nederland geweest om ons deze operatie stap voor stap bij te brengen. Hij wordt nu in Nijmegen geopereerd!

Mw. Bijster heeft de oom van Jheylanio hierover gesproken.

Laten we Jheylanio en zijn familie gedenken in onze gebeden.

De familie zal het geld van de collecte-opbrengst terugstorten (minus de kosten voor de doneersite).

De diaconie zal de opbrengst van die collecte op de rekening van Metakids storten.

Een stichting die zich inzet voor kinderen met een stofwisselingsziekte.

De diaconie

Collecterooster mei:

13 mei Pebbles

20 mei Diaconie algemeen

27 mei Vrienden van Nieuw Unicum

3 juni Diaconie algemeen

Van de voorzitter

Wat fijn dat er zoveel gemeenteleden waren op de bijeenkomst over het beroepingswerk zondag 22 april na de dienst. Vooral de saamhorigheid en de onderlinge verbondenheid was goed voelbaar. Zoals ds. Westerveld opmerkte: jullie zijn hecht met elkaar. De resultaten van de gemeentebijeenkomst zullen in het moderamen en op de kerkenraad besproken en uitgewerkt worden.

Afgelopen donderdag heeft er een gesprek plaatsgevonden met twee heren van het RCBB, zij bepalen voor hoeveel procent wij een predikant kunnen beroepen. Zij wilden graag een toelichting op onze aanvraag en de sfeer bij ons proeven. Het was een prettig en open gesprek en zij gaan met het rekenwerk aan de slag en dit bespreken in de vergadering van het RCBB op 23 mei. In het volgende kerkblad hopen we u wat meer te kunnen melden over de solvabiliteitsverklaring.

Ik hoop dat we elkaar de komende tijd blijven steunen en in het oog houden. De maand mei is een maand om te gedenken en te vieren. Namens de lokale raad van kerken zal Mw. Joustra- Brokmeier bij het Joods monument een bloemstuk leggen en zullen Stef Westerburger, Sam Bijster en ikzelf een bloemstuk bij het Nationaal monument leggen.

Vorig jaar tijdens mijn ziekte maakte ik op 4 mei dit gedicht:

de vlag wapperend
respectvol halfstok
vertelt stilzwijgend zijn verhaal
over smadelijke vernietiging
en geslagen wonden
om afkomst, overtuiging
of geaardheid

littekens zijn ontstaan
in lichaam en geest
zichtbaar en onzichtbaar
altijd aanwezig
moeilijk te helen

een geur een geluid
rijten wonden open
van de herinnering
diep weggestopt
tranen vloeien

de vlag de bloemen
het Wilhelmus
zijn getuigen
laten onze stem horen
respect voor elk mens
is waar wij voor staan

©Yvon mei 2017

Op Hemelvaart gaan we om 7.00 uur in de Amsterdamse Waterleiding Duinen dauwtrappen onder de kundige leiding van Teun Vastenhouw. Daarna staat er vanaf 8.30 uur in het jeugdhuis een ontbijt klaar en om 10 uur begint de dienst die verzorgd wordt door de commissie Eredienst. Mocht u zich nog niet hebben opgegeven voor het dauwtrappen of ontbijt, dit kan tot 9.00 uur op woensdag 9 mei per mail naar mw. Marijke van Wonderen: klussenbuszandvoort@gmail.com.

Met Pinksteren gaat ds. Bras voor en ook dit belooft een feestelijke dienst te worden met op het orgel Arjan Woudenberg en op de Bugel Andries Martens!

Ik hoop dat Gods Geest in ons midden zal zijn tijdens deze maand en dat we de saamhorigheid, zo voelbaar op de gemeentebijeenkomst, mogen uitdragen.

Yvonne Bijster

Beeindiging Classis Haarlem

DE CLASSIS GEEFT DE GEEST...

Symposium bij de opheffing van de Classis Haarlem over de betekenis van de veranderende kerk in een veranderende samenleving.

De Protestantse kerk staat aan de vooravond van een grote, organisatorische verandering. Per 1 mei aanstaande houdt 'onze' Classis Haarlem op te bestaan en gaat op in de Classis Noord-Holland. Veel bestuurlijke, kerkordelijke, zaken worden voortaan op een grotere schaal 'geregeld' en uitgevoerd. Het betekent niet dat wij als gemeenten rond Haarlem elkaar uit het oog verliezen. Daarvoor komt de zgn "Ring Haarlem" in de plaats. Die ring zal een ontmoetingsplatform van gemeenten worden, waar inspiratie en kennis gedeeld wordt. Hoe dat er precies gaat uitzien, is nog niet duidelijk. Dat mogen we zelf gaan invullen. Wij hebben gedacht het één met het ander te verbinden: onder de titel "De Classis geeft de Geest" markeren we het einde van onze Classicale vergadering, maar we nemen direct een voorschot op wat de Ringen bedoelen te zijn; inspirerende plekken waar mensen uit de betrokken kerken elkaar ontmoeten.

"De Classis geeft de Geest" is een symposium waarop we van gedachten wisselen over de veranderingen die gaande zijn in de kerk onder de titel Back to Basics, kerk 2025. Hoe passen die bij wat in de samenleving waarin de kerk staat, gebeurt? Waar zit voor de tafelgasten de vreugde? Waarover maken zij zich zorgen? Welke kansen verschijnen er en welke problemen doemen op? De kerk verandert. En dat is nodig, want de samenleving waarvan zij onderdeel is, verandert ook. Soms sneller dan de kerk. Wat betekent dat voor de kerk?

Aan tafel hebben wij mensen uitgenodigd die verstand hebben van of betrokken zijn bij veranderingen in de kerk en in samenleving. Wij zijn verheugd te kunnen aankondigen dat de recent afgetreden voorzitter van de synode, Karin van der Broeke, haar medewerking heeft toegezegd. Naast haar verwelkomen we Martijn Vellekoop, voortrekker van het pionieren in de Protestantse Kerk; Juup van Werkhoven, predikant in Bloemendaal en eerder organisatieadviseur en Piet van Reeuwijk, reclameman en gemeentelid in HaarlemNoord. Uiteraard is er gelegenheid om zelf aan het woord te komen! Het gesprek staat onder leiding van René van der Rijst, predikant in Haarlem-Noord en voorzitter van Op Goed Gerucht. Willem Jan Cevaal zal de avond muzikaal omlijsten.

Moderamen Classis Haarlem

In gesprek met:

Karin van den Broeke, tot voor kort voorzitter van de synode

Martijn Vellekoop, pionier

Juup van werkhoven, predikant, v/h organisatieadviseur

Piet van Reeuwijk, gemeentelid en reclamevakman

Een kleine samenvatting van de gesprekken:

In de kerk zijn bevlogen mensen, die iets minder zouden moeten besturen en in plaats daarvan in gesprek gaan met elkaar.

Wat geloof je eigenlijk?

Waarom zijn we geroepen? Hoe geven we hier vorm aan in deze tijd?

De kerk is geen product, graag doorgeven aan volgende generaties, maar niet eindeloos de boodschap aanpassen.

Bij pioniersplekken blijkt: behoefte aan aandacht, arm om je heen, kop koffie, je thuis voelen. Wat heeft de kerk aan gewone gezinnen te bieden bij al hun geldproblemen en opvoedingsvraagstukken? Waarom gaan de 20-40 jarigen niet naar de kerk?

Maaltijden buiten de kerk organiseren, slaat wel aan.

Tot een "WhatsApp" groep behoren is belangrijker dan lid zijn van een kerk.

We missen: Gezicht, Doelgroep, waar sta je in het gedachtenveld.

Gemeenten zijn aan het overleven. De Kerk als gebouw is een molensteen om je nek.

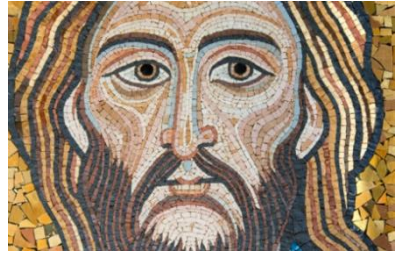
Het belangrijkste is: Jezus na te volgen. Jezus gaat tegen alle regels in.

Veel vragen passeerde de revue, maar helaas bleven de antwoorden uit.

Toch was het een geslaagde avond, die met het heffen van het glas werd afgesloten.

Afgevaardigde naar de classis
Hanneke Reitsma

Start project over mogelijke aanpassingen in Protestantse Kerk

ma 30 apr. 2018

De komst van diverse nieuwe vormen van kerkzijn in de afgelopen tien jaar, roept vragen op rond de structuur en organisatie van de Protestantse Kerk. Scriba René de Reuver roept alle betrokkenen op om hierover mee te denken, in het project 'Mozaïek van Kerkplekken'. In 2018 wordt nog niet besloten over mogelijke aanpassingen in ons kerkzijn; dit jaar staat in het teken van onderzoek en het gesprek hierover.

Mozaïek van kerkplekken

De Protestantse Kerk staat voor een uitdaging. Met de komst van nieuwe vormen van kerk-zijn is in de afgelopen tien jaar een mozaïek van kerkplekken ontstaan. Bestaande gemeenten naast nieuwe vormen. Een mooie ontwikkeling! Tegelijk roept het spanningen en vragen op. Hierover gaan we in 2018 met elkaar in gesprek. Vanuit de praktijk van nieuwe kerkplekken zoals pioniersplekken, kliederkerken, monastieke initiatieven en leefgemeenschappen ontstaan allerlei vragen:

Wat zeggen we als iemand vraagt om zijn kindje bij de Kliederkerk te dopen? Is het belangrijk dat alle pioniersplekken uiteindelijk ouderlingen, diakenen en een predikant krijgen?

Past lidmaatschap zoals we dat nu kennen in een netwerksamenleving?

Hoe worden nieuwe kerkplekken in de synode gehoord?

In de nota Kerk 2025 staat dat de nieuwe vormen van kerk-zijn niet onnodig belast moeten worden met bestaande kerkelijke gewoonten, structuren en organisatie. Ze moeten de kans krijgen te groeien op een manier die recht doet aan de mensen die er onderdeel van uitmaken.

Centrale vraag is welke winst en knelpunten er in de praktijk zijn rond de 'mozaïek van kerkplekken', en wat nodig is voor een verdere ontwikkeling van nieuwe vormen van kerk-zijn.

Ds. René de Reuver, scriba van de Protestantse Kerk in Nederland,

KERKDIENTEN

Zondag	6 mei	10.00 uur	
Voorganger	mw. ds. S. ten Heuw uit Leiden	m.m.v. Onno van Dijk, zang	
Organist	H. van Amerom	Wout Age, Gitaar	
Collecten	1. Diaconie; 2. Kerk		
Donderdag	10 mei	10.00 uur	Hemelvaartsdag
Voorganger	werkgroep eredienst		
Organist	H. van Amerom		
Collecten	1. Diaconie; 2. Kerk		
Zondag	13 mei	10.00 uur	
Voorganger	ds. A. van Nierop uit Beverwijk		
Organist	H. van Amerom		
Collecten	1. Diaconie; 2. Kerk		
Zondag	20 mei	10.00 uur	Pinksteren
Voorganger	dr. K.E. Bras uit Haarlem	m.m.v. Andries Martens	
Organist	A. Woudenberg	Bugel	
Collecten	1. Diaconie; 2. Kerk		
Zondag	27 mei	10.00 uur	
Voorganger	ds. B.J. Stobbelaar uit Driehuis	m.m.v. Six Pack	
Organist	H. van Amerom		
Collecten	1. Diaconie; 2. Kerk		
Zondag	3 juni	10.00 uur	
Voorganger	dr. K.E. Bras uit Haarlem		
Organist	W. Stroman		
Collecten	1. Diaconie; 2. Kerk		

Zondag 10 juni 10.00 uur
 Voorganger dr. T.G. van der Linden uit Harlingen m.m.v. Cantorij uit
 Organist A. Woudenberg Kamerik
 Collecten 1. Diaconie; 2. Kerk

Zondag 17 juni 10.00 uur Heilig Avondmaal
 Voorganger ds. Th. B. Hop
 Organist C. Verschoor
 Collecten 1. Diaconie; 2. Kerk

Zondag 24 juni 10.00 uur
 Voorganger mw. ds. M.W. Gehrels uit Amsterdam
 Organist H. van Amerom
 Collecten 1. Diaconie; 2. Kerk

Oecumenische Diensten in Nieuw Unicum

Zaterdag 19 mei 10.45 uur mw. M. Wassenaar-Nijhuis
 Zaterdag 9 juni 10.45 uur dhr. Wim van den Bos

Oecumenische Diensten in het Huis in de Duinen

Vrijdag 11 mei 10.00 uur verzorgd door de RK Kerk
 Vrijdag 25 mei 10.00 uur mw. A.H. Joustra-Brokmeier

Oecumenische Diensten in Huize Bodaan

Maandag 7 mei 16.00 uur ds. W. Westerveld
 Maandag 4 juni 16.00 uur mw. A.H. Joustra-Brokmeier

Agenda

Zon 6 mei	Classic concerts	in kerk	15.00 uur
Di 8 mei	Moderamen vergadering	in Bentveld	20.00 uur
Do 10 mei	Hemelvaartsdag, Dauwtrappen en Ontbijt		7.00 en 8.30 uur
Do 17 mei	Kerkenraadsvergadering	in consistorie	19.45 uur
Do 24 mei	Werkgroep Pastoraat	in consistorie	10.00 uur
Di 29 mei	kopij kerkblad inleveren		19.00 uur

Opname in het ziekenhuis

De ziekenhuizen geven om redenen van privacy uw naam na een opname niet automatisch door aan de kerk waar u bij hoort. Wanneer u in het ziekenhuis bezoek wilt ontvangen vanuit uw kerk, dan kunt u dit doorgeven via een telefoontje aan een van de kerkenraadsleden.

HET GOEDE UUR

Woensdag 30 mei worden allen, die zich bij mw. Elly Furth voor 25 mei hebben aangemeld verwacht om 11.00 uur in het Pannenkoekenhuis de Duinrand, ingang Amsterdamse Waterleiding Duinen aan de Zandvoortselaan. We gaan dan als afsluiting van het seizoen Pannenkoeken eten. Voor leden is de prijs €5,- en voor niet-leden €9,-

Mw. Elly Furth

Religieuze stromingen in het Jodendom in de tijd van het Nieuwe Testament

1. DE SCHRIFTGELEERDEN, FARIZEEËN EN SADDUCEEËN

In het Nieuwe Testament wordt vaak over Schriftgeleerden, Farizeeën en Sadduceeën gesproken. Ze spelen een belangrijke rol in het godsdienstige leven in het Israël van die tijd. Jezus heeft confronterende ontmoetingen met hen en Hij spreekt zelfs Zijn 'wee u' over hen uit. De apostelen worden volgens het boek der Handelingen zeer door hen bestreden. (Matth.: 23-1...)

1a Schriftgeleerden

Het woord 'Schriftgeleerde' is een naam ter aanduiding van de Thorakenner en geordende theoloog. Oorspronkelijk wordt het woord sofeer gebruikt voor een koninklijke secretaris. Maar na Ezra (na de ballingschap) is het spoedig een woord dat gereserveerd wordt voor de wetsleraar die zich met de Schrift bezighoudt. Hij wordt ook wel aangeduid als Wetgeleerde. Steeds meer wordt hij de man die in hoge achting staat bij het volk, als de kenner van de Thora. Nu er geen profeten meer zijn, rust op hem vooral de taak het volk de Thora voor te houden en die uit te leggen.

In de plaatselijke synagogen en ook in de tempel te Jeruzalem (denk aan het verhaal in de Bijbel over de twaalfjarige Jezus in de tempel), geven in de tijd van het Nieuwe Testament de Schriftgeleerden gratis onderwijs aan het volk. Zij voorzien zelf in hun onderhoud door de uitoefening van een of ander handwerk. Paulus, aan de voeten van Gamaliël onderwezen, doet dat later ook: hij was tentenmaker. Na beëindiging van hun theologische opleiding, niet voor hun veertigste levensjaar, worden zij bevoegd geacht tot het geven van onderwijs. (Lucas 2:39-...)

Jezus, die een officiële opleiding tot wetsleraar mist en bovendien nog maar een 'dertiger' is, is in de ogen van de Wetgeleerden van Zijn dagen dan ook iemand die nog maar amper komt kijken.

Het onderricht dat de wetsleraars geven, geschiedt in de vraag- en antwoord vorm.

De Schriftgeleerden of Wetgeleerden zitten, theologisch gesproken, bepaald niet altijd op één stoel. Er zijn onder hen zeer verschillende theologische richtingen, waaronder die van het Farizeïsme. Desondanks worden in de Evangelieën Schriftgeleerden en Farizeeën vaak in één adem genoemd, waarschijnlijk omdat vele wetsleraars van de Farizee partij zijn.

Jesus beroept zich in een gesprek met de Farizeeën over de echtscheiding op de instelling van God, de Schepper, en zegt, dat Mozes alleen vanwege 'de hardigheid der harten' een uitzondering geeft op de regel: 'Wat God samengevoegd heeft, scheid de mens niet.'

In de tweede eeuw n. Chr. wordt de uitleg van de Thora door de rabbijnen, zoals die vanaf de tijd van de ballingschap eeuwenlang mondeling was doorgegeven in de zogenaamde midrasjim, schriftelijk vastgelegd in de Misjna (= leerstof). Dat gebeurt vooral te Jamnia. De Misjna van rabbi ha-Nasi is de algemeen gebruikte.

Later wordt de Misjna ook weer becommentarieerd in de Gemara (= leeroefening). De schriftelijke vastlegging van de Misjna plus Gemara heet Talmoed. Er is een Babylonische Talmoed (in de zesde eeuw n. Chr. afgesloten) en een Jeruzalemse (in de vijfde eeuw n. Chr. afgesloten). De eerste is verreweg de bekendste. In de Talmoed treft men ook commentaren aan op de vijf 'rollen' (Hooglied, Ruth, Klaagliederen, Prediker en Esther). In de wetsuitleg worden de algemene regels van de Wet van Mozes toegespitst op allerlei bijzondere gevallen. En waar geen algemene regels bestaan, probeert men door afleiding en combineren van andere regels toch tot een oplossing te komen. In deze actualiserende casuïstiek (casus = geval) probeert men regels te geven voor de gehele levenspraktijk.

In de Midrasjim worden halacha en haggada onderscheiden. De halacha (letterlijk: wandel) houdt zich bezig met de wetsvoorschriften in de Thora en geeft veel aanvullende regels. De haggada (letterlijk: prediking) houdt zich bezig met de geschiedkundige gedeelten en bevat veel sagen en legenden. De halacha is, althans volgens de Farizeeën, even normatief als de Wet van Mozes zelf. De haggada is niet normatief. Joden beschouwen zelf de Joodse godsdienst primair als een wijze van leven. In hun beleving staan niet geloofswaarheden, maar voorschriften voor de levenspraktijk centraal. We zouden kunnen zeggen: de dogmatiek is ondergeschikt aan de ethiek. Daarom is het criterium bij de vraag of iemand al of niet orthodox is, het houden van de halacha.

1b Farizeeën

De beweging van het Farizeïsme is vermoedelijk ontstaan in de tweede eeuw v. Chr. als een gemeenschap van *chassidim* (vromen) die willen opkomen voor de heiliging van het dagelijkse leven door nauwkeurige wetsbetrachting. Het is

niet helemaal zeker waarom zij Farizeeën (*parusjim*) genoemd worden. De naam betekent afgezonderden. Zij werden dus door buitenstaanders gezien als een groep die zich apart opstelt. Zit dat in hun protest tegen de naar hun gedachten verwereldlijkte priester-koningen (Hasmoneeën) die in die tijd leiding geven aan het Joodse volksleven? Of wordt hun die naam gegeven omdat zij zich uitdrukkelijk onderscheiden willen van 'de schare die de wet niet kent'? We weten het niet zeker.

Uit beschrijvingen van de Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (die zelf ook Farizeeër is geweest) maken we op dat de Farizeeën vooral in de eerste eeuw v. Chr. een invloedrijke partij vormen. Het Jodendom staat in deze tijd sterk onder invloed van het hellenistisch gedachteklimaat. Dat gedachteklimaat wordt vooral verbreid door rondtrekkende filosofen die leerlingen om zich heen verzamelen. Onder de Farizeeën wordt nu de idee geboren om ook de Wet van God 'schoolsgewijs' aan het opgroeiend geslacht te leren. De Farizeeën vormen scholen, waaraan deelgenomen wordt door meest 'kleine luyden' (boeren, kooplieden, mensen uit het bedrijfsleven) en waarin naar hellenistische leermethoden onderwijs wordt gegeven. Dat men de Wet van God het volk wil inscherpen, is een goed ideaal. Aan het hoofd van elke school staat een Farizeeër die met dat ideaal dagelijks bezet is. De overdracht van de Thora krijgt onwillekeurig een sterk intellectualistisch en moralistisch karakter.

Met de hulp van God moet de mens aan wie door de Farizeeën een beperkte wilsvrijheid wordt toegeschreven, die Wet van God kunnen doen. Met hun uitbreiding van de Wet in 613 geboden en verboden hebben ze enerzijds een zwaar juk op de mensen gelegd. Anderzijds hebben ze daardoor naar het getuigenis van Jezus de Wet van haar geestelijke kracht beroofd: zo verliest de Wet haar ontdekkende functie. Daardoor lukte het de Farizeeër Saulus, eer hij Christus leerde kennen, in eigen oog naar de Wet te leven en zo betrouwde hij in het vlees. (Gal.1: 14, Fil.3:4-8)

Volgens de beschrijvingen van de Evangeliën is Jezus vaak in conflict gekomen met de Farizeeën. Niet omdat Hij een tegenstander is van het ideaal om in een praktijk van woorden en daden aan Gods Wet te leren gehoorzamen ('Ik ben niet gekomen om die te ontbinden.'). Maar wel omdat Hij hun moralisme hekelt. (Matth. 12: 2....., Matth. 5: 17....., Lucas 11: 37...)

Door hun casuïstiek wordt immers het hele leven als een gevangenis: 'gebod op gebod, regel op regel'. In de Bergrede wijst Jezus deze uitbreiding van de Wet, die tegelijk een reductie inhoudt, van de hand door de Thora te

radicaliseren en terug te brengen tot het liefdesgebod. Bovendien stelt Jezus Zich vaak tegenover hun praktische toepassingen van de Wet: 'Gij hebt gehoord, dat van de ouden gezegd is (...), maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief', of: 'Wie een vrouw aanziet om haar te begeren, die heeft reeds overspel in zijn hart met haar gedaan.' De eigenwillige interpretatie van de Wet door de Farizeeën is in Jezus' ogen een krachteloos maken van de Wet. Men gaat ter wille van de uitvoerbaarheid met de Wet schipperen en komt aan het wezenlijke van het liefdesgebod van God niet meer toe. Daardoor bedriegt men zichzelf en komt men tot huichelarij. (Matth. 5: 17-....)

Daarom ook hekelt Jezus de hoogmoed van de Farizeeën, als die zich boven het gewone volk plaatsen, wanend dat zij beter zijn. Hij spreekt een achtvoudig 'wee u' over hen uit. Jezus ontfermt zich uitgeremd over de door de Farizeeën vervloekte schare. Door Zijn onderwijs in de Wet bereidt Hij plaats voor Zichzelf: 'Zalig zijn de armen van geest (...), die treuren (...), die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid.'

De Farizeeën werken er tenslotte aan mee dat Jezus, Wiens onderwijs steeds duidelijker tegenover hun onderwijs komt te staan, aan het kruis sterft. Na Jezus' dood wordt door sommige Farizeeën een wat mildere houding aangenomen tegenover de volgelingen van Jezus, bijvoorbeeld door Gamaliël. Dat het Farizees onderwijs diep wortel heeft geschoten, blijkt uit het grote gevaar van het *Judaïsme* in de christelijke kerk van de eerste eeuwen; sommigen blijven allerlei elementen van de Mozaïsche wet (onder andere de besnijdenis) verplicht stellen en verstaan ook het Evangelie als een nieuwe wet. Paulus schrijft hiertegen onder andere de Galatenbrief.

1c Sadduceeën

De Sadduceeën, die we in het Nieuwe Testament een- en andermaal tegenkomen, staan in vele opzichten diametraal tegenover de Farizeeën. In tegenstelling tot laatstgenoemden, die een partij van theologen buiten de priesterklasse vormen, zijn de Sadduceeën een organisatie van priesters, mensen van aristocratisch gehalte en veel verder van het volk afstaande. De Sadduceeën hebben zich vooral vanaf de laatste decennia van de tweede eeuw v. Chr. als partij georganiseerd. Het ideaal van deze partij is om te komen tot een zelfstandige staat in het Heilige Land, met de tempel als cel van verzoening centraal en bestrijding van alle buitenlandse invloeden: een rijk van Israël als ten tijde van David. Een ideaal dat concurreert met dat van Herodes de Grote, die ook zoiets wil, maar dan een heilsstaat ingebouwd in het

Hellenisme en in het Romeinse Rijk. Een concurrentiestrijd die gewonnen wordt door Herodes: hij benoemt voortaan zelf de hogepriesters. De Sadduceeën, verklaarde tegenstanders van Herodes, kunnen onder zijn regering en ook onder de heerschappij van de Romeinen dan ook weinig meer uitrichten. Voor zover ze als priesters nog gezag hebben, voeren ze een voorzichtig, op orde en rust gericht beleid.

De Sadduceeën worden, zeer waarschijnlijk ook reeds in de dagen van Jezus en de apostelen, door de orthodoxie als ketters beschouwd.

Sadduceeën leggen alle nadruk op het 'hier-nu-maals'. Zij geloven niet in een ingrijpen van God in de geschiedenis of in het persoonlijk leven van de mens. Goed en kwaad, geluk en onheil vinden hun oorsprong slechts in de vrije menselijke wil. Ze geloven ook niet in een hiernamaals en in een opstanding der doden, noch in geesten of engelen. Deze opvatting is te vergelijken met die van het deïsme in de achttiende eeuw. Ook vanuit Joods-orthodox gezichtspunt is zo'n opvatting liberaal-vrijzinnig te noemen. Josefus, de Joodse geschiedschrijver, vergelijkt de Sadduceeën met Epicureeën, aanhangers van de Griekse wijsgeer Epicurus, die als hoogste doel in het leven het genot stelden. Vermoedelijk is de theologie van de Sadduceeën, die in politiek opzicht en in de vormgeving van de eredienst wars zijn van buitenlandse invloeden, toch in geestelijk opzicht mede gevormd door invloeden vanuit het Hellenisme (denk aan het ongelooft van de Grieken aan de opstanding van de doden, waarmee Paulus op de Areopagus geconfronteerd wordt) en wellicht ook door invloeden van oud-oosterse religies in het diaspora-Jodendom. (Hand. 23: 6....)

Daar komt bij dat de Sadduceeën naast de Thora geen gezaghebbende mondeling overgeleverde uitleg van de Thora erkennen, zoals dat bij de Farizeeën wel het geval is. De Sadduceeën beschouwen de traditionele uitleg van de Thora als een 'heining om de Wet', waardoor Gods gebod krachteloos is gemaakt. Compromissen met volksgebruiken zijn er dan ook bij hen niet bij. Bij hen staat niet de naleving van allerlei geboden en verboden in het dagelijks leven centraal, maar de cultus, de eredienst, die nauwkeurig volgens de in de Thora gegeven voorschriften verricht moet worden. Bij het volk komen ze verder over als strenge rechters, die slechts de wet laten gelden. Zij zijn derhalve niet populair, wat de Farizeeën wel zijn.

In de Evangelieën wordt verschillende keren een confrontatie tussen de Sadduceeën en Jezus beschreven met name over de opstanding. Overigens komen we in de Evangelieën de Sadduceeën meestal hand-in-hand met de Farizeeën tegen. Beide groeperingen verzetten zich tegen Jezus. Hoewel Jezus op verschillende punten, net als de Sadduceeën, de leer van de Farizeeën kritiseert, staat Hij toch ook bepaald niet aan de kant van de Sadduceeën. Hun deïstisch-liberale instelling is Hem vreemd. En Hij veroordeelt een Sadducees vertrouwen op het nauwkeurig waarnemen van de eredienst evenzeer als een Farizees vertrouwen op de werken van de Wet. (Matth.22:23., Marcus 12:1, Lucas20: 27...., Matth. 3: 7, 16: 1,6,11...., Joh. 11: 47...)

Daarom dan ook veroordelen de Sadduceeën, die in Jezus' dagen de meerderheid in het sanhedrin vormen, Jezus ter dood. (Hand. 4:1, 5: 17, Hand.23:6...)

1^e deel uit deze voordracht, gepubliceerd in "Oriëntatie in de Bijbelse Oudheidkunde" (red.drs. I.A. Kole, Zoetermeer, 1994)

Bij "Stem in de Stad" staat niemand er alleen voor.

"Stem in de Stad", decennia lang een begrip in Haarlem. Een warm huis waar iedereen binnen kan lopen voor een kopje koffie of gewoon om even op adem te komen. Een huis waarbij ook aandacht is voor ongedocumenteerden en vluchtelingen en een huis waar je drie keer in de week een warme maaltijd wordt aangeboden. Het is een huis waar taalles en computerles wordt gegeven en een huis waar je terecht kan met maatschappelijke vragen. Ook als je bijvoorbeeld in de schulden zit.

SchuldHulpMaatje/MoneyFit is een landelijke organisatie en in Haarlem één van de projecten van Stem in de Stad. We werken met maatjes. Onze maatjes zijn vrijwilligers die professioneel en deskundig worden getraind om uiteindelijk gratis één op één hulp te bieden aan mensen die te maken hebben

met (dreigende) schulden. Vrijwilligers die zonder oordelen gewoon aan de slag gaan om financieel orde op zaken te stellen. Zeker als je in de financiële problemen zit, heb je iemand nodig die in je gelooft en je helpt. Om een vicieuze cirkel van betalingsachterstanden te voorkomen, richten wij ons op zelfredzaamheid en bewust financieel gedrag. Schulden los je alleen op door structurele hulp, waarbij je leert zelf de regie te nemen over je financiële situatie.

Tegenwoordig richten we ons ook specifiek op jongeren tussen de 16 en de 30 met schulden. MoneyFit is ontwikkeld voor en door jongeren. Via MoneyFit kunnen de jongeren samen met een maatje op zoek naar mogelijkheden en oplossingen. We matchen een maatje op basis van de kennis die het maatje heeft aangaande de dingen waar (specifiek) jongeren mee te maken hebben. Op die manier is de hulp het meest effectief. Niemand staat er dus alleen voor! Samen lukt 't, dat is waar wij voor staan bij Stem in de Stad.

Kalle Brüsewitz

Muziek op de zondagmiddag

Iedere laatste zondagmiddag van de maand om 16.00 uur, Oosterparkstraat 44 Zandvoort, Toegang GRATIS. Op 27 mei.

Presentatie: Onno van Dijk en Alvin Mubarak, Techniek: Wout Age

Classic Concerts Zandvoort Kerkpleinconcerten

Zondag 6 mei Concert

Door the Ealing Symphony Orchestra UK o.l.v. John Gibbons

Aanvang 15.00 uur, kerk open om 14.30 uur Toegangsprijs: 5 euro

Taizé dienst

Iedere eerste vrijdagavond van de maand is er een Taizé-dienst in de wintermaanden in de Agatha Kerk in Zandvoort met teksten, gebed, zingen en stilte. Van 19.30-20.00 uur. Het inzingen begint om 19.00 uur.

Het Goede Uur ,Woensdag 30 mei 11. 00 uur

Pannenkoeken Lunch in de Duinrand, AWD Zandvoortselaan

Belangrijke rekeningnummers Kerkrentmeesters:

ING nummer t.n.v. Ontvanger Protestantse kerk Zandvoort

IBAN nummer: NL22 INGB 0000042789

ABNAMRO, t.n.v. Ontvanger Protestantse Kerk Zandvoort

IBAN nummer: NL15 ABNA 0565836889

ING nummer t.n.v. Kerkrentmeester Protestantse kerk Zandvoort

IBAN nummer: NL61INGB 0000089908

ING nummer Protestants Kerkblad: NL74 INGB 0003534532

ING nummer Solidariteitskas: t.n.v. Kerkelijk Bureau

NL12 INGB 0000478305

DIAKONIE

Het banknummer van de diaconie is: NL97ABNA0565729780

Alle rekeningen op naam van: DIAC. PROT. GEM. ZVT. Bij stortingen graag vermelden: Pebbles, Bloemenfonds, Diaconie of Zending

Bijbelrooster voor de maand mei 2018

Dinsdag	1 mei	Spreuken 28:1-16	Tegenstellingen
woensdag	2 mei	Spreuken 28:17-28	Van rijkdom word je niet wijzer
donderdag	3 mei	Spreuken 29:1-14	Wijsheid duurt het langst
vrijdag	4 mei	Spreuken 29:15-27	Opvoedkunde
zaterdag	5 mei	Spreuken 30:1-9	Wijs en bescheiden 1
zondag	6 mei	Genesis 8:1-14	Drooglegging
maandag	7 mei	Genesis 8:15-22	Buitenlucht!
dinsdag	8 mei	Spreuken 30:10-14	Wijs en bescheiden 2
woensdag	9 mei	Spreuken 30:15-33	Dierkundeles
donderdag	10 mei	Psalm 93	Hemelvaart
vrijdag	11 mei	Genesis 9:1-7	Tegen bloedvergieten
zaterdag	12 mei	Genesis 9:8-17	Regenboogcoalitie
zondag	13 mei	Genesis 9:18-28	De mantel der liefde
maandag	14 mei	Spreuken 31:1-9	Moeders wijsheid
dinsdag	15 mei	Joël 2:18-27	Het komt goed
woensdag	16 mei	Joël 3:1-5	Pinksteren
donderdag	17 mei	Joël 4:1-8	Straf voor Israëls
vijandenvrijdag	18 mei	Joël 4:9-21	Oordeel

zaterdag	19 mei	Genesis 10:1-32	Op de kaart gezet
zondag	20 mei	Genesis 11:1-9	Pinksteren Babylonische spraakverwarring
maandag	21 mei	Spreuken 31:10-31	Leve de actieve vrouw
dinsdag	22 mei	Jozua 23:1-16	Toespraak van Jozua
woensdag	23 mei	Jozua 24:1-13	Geschiedenisles
donderdag	24 mei	Jozua 24:14-28	Maak een keuze
vrijdag	25 mei	Jozua 24:29-33	Eindelijk begraven
zaterdag	26 mei	Romeinen 12:1-8	Gaaf!
zondag	27 mei	Romeinen 12:9-21	Wees een medemens
maandag	28 mei	Romeinen 13:1-7	Goed burgerschap
dinsdag	29 mei	Romeinen 13:8-14	God liefhebben laat je zien door naastenliefde
woensdag	30 mei	Psalm 11	Veiligheid en justitie
donderdag	31 mei	Marcus 2:1-12	Een gat in het dak

Website

www.kerkzandvoort.nl

Versteeghe's IJzerhandel

Verkoop van:
Verfwaren
IJzerwaren
Elektra
Camping Gaz
Gereedschap

Verhuur van:
Kango Betonboor
Kango Breekbeitel
Div. Schuurmachines
Nietmachines

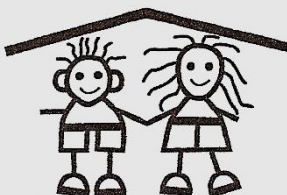
SLOTEN- EN
SLEUTELSERVICE

Pakveldstraat 19, Tel: 023-57 12554, Zandvoort

Zandvoort e.o.

pgb en particulier

verzorging,
begeleiding,
dagje uit
en logeren

thuis-zorgmaat.com

zorg voor....

alle leeftijden...

Al uw praktische hulp en zorg aan huis!

- tel. bereikbaarheid • boodschappen
- bezoek, naar buiten
- (tijdelijke) opvang • enz.

info: C.J.Koper-Steenwoerd

☎ 06 - 395 969 82

✉ thuis-zorgmaat@hotmail.com

Fijne samenwerking ter ontlasting mantelzorger(s)!